

Munkavédelmi oktatási tematika

Összeállította: Lantos '72 Kft.
Lantos György
2145 Szilasliget,
Lázár Vilmos u. 27.

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

munkavállalói részére

A munkavédelem

A munkavédelem a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények, a törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint ezek végrehajtása.

Fogalmak értelmezése

Munkavállaló: a szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy.

Munkáltató: a munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató.

Szervezett munkavégzés: a munkaviszonyban, közszolgálati, illetve közalkalmazotti jogviszonyban, szövetkezeti tagság esetén munkaviszony jellegű jogviszonyban, a tanulói és hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, büntetés-végrehajtási jogviszonyban (előzetes letartóztatásban, elítéltként), a közigazgatási határozat alapján, a fegyveres erők, fegyveres testületek, a hivatásos állami és a hivatásos önkormányzati tűzoltóság és más rendészeti szervek tagjai által szolgálati viszonyban, a polgári szolgálatban végzett munka, valamint a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka.

Baleset: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen, vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

Munkabaleset: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, mely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Súlyos munkabaleset: amely

- a sérült (vagy magzata, újszülöttje) halálát,
- valamely érzékszerv, érzékelő-képesség, vagy a reprodukciós képesség elvesztését, illetve jelentős károsodását okozza,
- orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást,
- súlyos csonkulást,
- beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, elmezavart okoz.

A munkavédelem szabályozása, jogszabályi háttere

A munkavédelmi szabályozás alapjait az 1993. évi XCIII törvény rögzíti. A Munkavédelmi törvény (Mvt.) hatálya kiterjed valamennyi szervezett munkavégzésre, függetlenül annak szervezeti vagy tulajdoni formájától.

Az egészséget nem veszélyeztető, és biztonságos munkavégzés követelményei

Általános követelmények

A Magyar Köztársaság területén munkát végzőknek joguk van a biztonságos, és egészséges munkafeltételekhez.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása a munkáltató feladata. Ennek költségeit, valamint egyéb terheit nem lehet a munkavállalóra hárítani.

Személyi feltételek

A munkavállaló csak olyan munkára, és akkor alkalmazható, ha

- annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
- foglalkoztatása az egészségét, testi épségét nem veszélyezteti,
- foglalkoztatása az utódaira veszélyt nem jelent,
- mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti,
- a munka végzésére orvosi vizsgálat alapján alkalmas.

A munkáltatók és munkavállalók kötelességei, jogai

A munkáltató kötelességei

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles figyelembe venni a következő általános követelményeket:

- a veszélyek elkerülése
- az el nem kerülhető veszélyek értékelése
- a veszélyek keletkezési helyükön történő leküzdése
- az emberi tényező figyelembevétele
- a műszaki fejlődés eredményeinek alkalmazása
- a veszélyes helyettesítése veszélytelennel, vagy kevésbé veszéllyel
- kollektív műszaki védelem elsőbbsége az egyéni védelemmel szemben
- a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő ellátása

A munkáltató köteles rendszeresen meggyőződni arról, hogy a körülmények megfelelnek-e a követelményeknek, valamint a munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével megfelelő munkaeszközöket biztosítani a munkavállalók részére.

A munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló elsajátítsa, és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető, és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat, és információkat.

Ennek érdekében oktatást kell tartani:

- munkába álláskor,
- munkahely, vagy munkakör megváltozásakor,
- munkaeszköz átalakításakor, vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor,
- új technológia bevezetésekor

Az oktatást munkaidőben kell tartani, és időszakonként meg kell ismételni. A szükséges ismeretek megszerzéséig a munkavállaló önállóan nem foglalkoztatható.

A munkavállaló jogosult megkövetelni a munkáltatótól az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges feltételeket, a veszélyes tevékenységhez a munkavédelemre vonatkozó szabályok szerinti védőintézkedések megvalósítását, valamint a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek rendelkezésére bocsátását, és a munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszerelések, munka,- és védőeszközök biztosítását.

A munkavállaló jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal egészségét, testi épségét, vagy életét veszélyezteti.

A munkavállaló kötelességei

A munkavállaló csak biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munka végzésére vonatkozó szabályok megtartásával végezhet munkát. Ennek értelmében köteles:

- a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról meggyőződni, a meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni,
- az számára előírt egyéni védőeszközöket használni,
- a munkavégzéshez megfelelő ruházatot viselni,
- a munkaterületen fegyelmet, rendet, tisztaságot tartani,
- a biztonságos munkavégzéshez szükséges ismereteket elsajátítani, azokat a munkavégzés során alkalmazni,
- az előírt orvosi vizsgálaton részt venni,
- veszélyt jelentő rendellenesség, üzemzavar észlelésekor a tőle elvárható lépéseket megtenni a zavar megszüntetésére, vagy erre intézkedést kérni a felettesétől,
- a balesetet, rosszul létet, sérülést azonnal jelenteni.

A munkavállaló **köteles** megtagadni a munkavégzést abban az esetben, ha a munkáltató utasításának teljesítésével másokat közvetlenül és súlyosan veszélyeztetne.

Mi a teendő sérülés esetén

Abban az esetben, ha sérülés történik, a legfontosabb, hogy a sérült megfelelő elsősegélyben részesüljön. (vérzés elszorítása, eszméletvesztés esetén stabil oldalfekvés, stb...)

Szükség esetén orvosi segítséget kell hívni. Elektromos áramütés esetén a sérültet le kell választani az áramkörről. Ha ez nem lehetséges áramtalanítani kell.

Nagyon fontos, hogy minden sérülést a közvetlen felettes, valamint a Személyügyi Osztályvezető felé haladéktalanul jelenteni kell.

Biztonságos munkavégzés a PPKE munkahelyein

Irodai munkavégzés

Az irodákban mindenkor olyan magatartást kell tanúsítani, hogy azzal a munkavállaló sem magát, sem másokat ne veszélyeztessen.

A rendelkezésre álló munkaeszközöket csak rendeltetésszerűen szabad használni. A munkahelyek, munkaeszközök, és egyéb körülmények (pl. elektromos hálózat) tekintetében a munkavállaló semmiféle változtatást nem eszközölhet önhatalmúlag. Nem szabad például a fénycsöveket kicsavarni, a monitorokat áthelyezni, stb...

A képernyős munkahelyeken a munkavégzés megkezdése előtt ellenőrizni kell, hogy a képernyő beállítása megfelelő-e. A képernyőt minden esetben úgy kell beállítani, hogy az a munkavállalóval szemben helyezkedjen el, a felsőtest kifordítása nélkül legyen nézhető.

A képernyős munkahelyeken fokozottan figyelmet kell fordítani a megfelelő megvilágításra.

A munkahely legyen megközelíthető kellő szélességű úton, és a lábtérben legyen elegendő hely a lábak elhelyezésére.

Műszaki jellegű munkavégzés

Valamennyi műszaki jellegű munkát (asztalos, lakatos, stb) csak erre végzettséggel rendelkező személy végezhet. A használni kívánt munkaeszközöket minden munkakezdés előtt ellenőrizni kell. Csak olyan munkaeszközt szabad használni, amely rendelkezik a szükséges dokumentációkkal, előírt felülvizsgálatokkal, védelmi berendezésekkel, és biztonságos használatra alkalmas állapotban van. Bármilyen sérülés, hiányosság esetén a berendezés használata tilos.

Valamennyi munkavégzés során fokozott figyelemmel kell lenni arra, hogy a munkavégzés a közelben tartózkodókra veszélyt ne jelentsen.

A munkavégzéshez előírt egyéni védőeszközöket a munkavégzés teljes időtartama alatt viselni kell. Sérült, hibás, védelmi képességét elveszített egyéni védőeszközben munkát végezni tilos.

A munkahelyen rendet, tisztaságot kell tartani.

A keletkezett hulladékokat azok tulajdonságainak figyelembe vételével (pl. veszélyes hulladékok) kell kezelni.

Takarítási munkák

Takarítási munkát csak olyan személy végezhet, aki rendelkezik a szükséges ismeretekkel. A takarítás során használt takarítószerek és vegyszerek biztonsági adatlapjainak elérhetőnek kell lenni, valamint azoknak tartalmát minden, az anyagokkal munkát végző személynek ismernie kell.

A takarítási munkák során figyelmet kell fordítani arra, hogy más munkavállalók, illetve a közelben tartózkodók biztonságát ne veszélyeztessük. (vegyszerek használata, elcsúszásveszély, stb.)

A takarítás során a biztonsági adatlapokban meghatározott egyéni védőeszközöket a munkavégzés teljes időtartama alatt viselni kell.

Fokozott figyelmet kell fordítani a felhasználásra kerülő anyagok fizikai tulajdonságaira, illetve a vegyszerek egymásra gyakorolt hatására.

A takarításhoz használt anyagok göngyölegeit, egyéb csomagolóanyagait a vonatkozó előírások szerint kell kezelni.

Környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tudnivalók

Nyilvánvaló, hogy a magánszektorban és az ipari termeléssel nem foglalkozó szervezeteknek is feladata, hogy ügyeljenek a környezetre – ezt minél gazdaságosabb eszközök és módszerek segítségével érhetjük el. Bár egy iroda takarékosabbá tételének eredménye nyilvánvalóan elmarad egy üzeméhez képest, ha általánosan elfogadott lesz a fenntartható fejlődés elve, az Egyetem számára is komoly eredményeket hozhat (sok kicsi sokra megy alapon).

Az energia és az alapanyagok pazarlásának csökkentése

Az elektromos áram pazarlása súlyosan környezetromboló, veszélyessége lappangó jelleméből fakad. Ennek oka az áram magas költsége, illetve megfoghatatlan volt, míg egy folyó csapon

kárba vesző vizet mindenki látja és érzi, addig az áram pazarlása (égve hagyott villany a tanszéki szobákban és mellékhelységekben) gyakran hosszú időn át sem feltűnő.

Csak akkor használjuk az eszközöket, amikor azokra tényleg szükség van, ne járassuk feleslegesen (egyszerűség vagy nemtörődömség miatt).

A standby üzemmódú készülék rendszeres áramtalanítása hosszabb üzemszünetekkor olyan fogyasztás, ami sok kicsi, sokra megy.

Új eszközök megrendelésekor, beszerzésekor érdemes figyelni az energiatakarékosági fokot, és a teljesítmény mellett ezt is figyelembe venni az eszköz kiválasztásakor (nyomtatók, fénymásolók!).

A számítógépeknél érdemes laptopokat és LCD síkképernyőket alkalmazni, mert ezek fogyasztása elenyésző az asztali gépek és a hagyományos katódsugárcsöves monitorokéhoz képest.

Energiatakarékos égők használata (ezek esetén érdemes figyelembe venni, hogy a kapcsolgatás gyakran kevésbé takarékos, mint az égetés – a lényeg, hogy meg kell találnunk az eszköz leoptimalisabb használatát).

Csak akkor és ott használjuk a világítást, ahol arra tényleg szükség van!

A különféle berendezések töltői és adapterei önmagukban fogyasztók, használat után ki kell ezeket húzni a konnektorokból.

Elég csupán néhány fokkal csökkenteni a fűtés hőmérsékletét az irodákban, annyi még nem zavaró, de komoly megtakarítást eredményez.

Víztakarékosság a munkaszervezetben

A mellékhelység, mosdó és a tanszéki konyhák használata során a lehető legkevesebb vizet használjuk!

A tanszéki konyhákban lehetőség szerint kerülni kell a folyóvízzel történő mosogatást.

Csőpöggő csap vagy radiátor észlelése esetén haladéktalanul jelezzenek a Központi Üzemeltetési Osztálynak. A csöpögés több liter vizet pazarol napi szinten is.

Takarékosság az irodai nyersanyagokkal

Használjanak újrahasznosított papírból készülő íveket, borítékokat.

Használjanak újrahasznosított műanyagból, fémből készült tollakat, íróeszközöket, lyukasztókat, egyéb kellékeket. Ha valamiből nem áll rendelkezésre ilyen típus, akkor is inkább annak a gyártónak a termékét válasszuk, mely környezetvédelmi minősítéssel rendelkezik.

Nyomtatáskor a kétoldalas nyomtatás funkciót kell használni. A rontott egyoldalas nyomatok felhasználhatók firkalapként jegyzeteléshez, piszkozat nyomtatására vagy faxgépekbe.

Író- és irodaszerek beszerzésekor rendeljenek minél közelebbi helyről és minél nagyobb tételben.

A beszállítások ritkítása és rövidítése csökkenti a termék szén-dioxid lábnyomát (azt a mennyiséget, amely az előállítás, a csomagolás, a szállítás stb. során keletkezik).

Jó gyakorlatnak bemutatása

Épületenergetikai fejlesztés a Faluházban.